

Õhu- ja tuuletihe ning energiasäästlik ehitamine 2017

Teooria. Probleemid. Lahendused.

Teiprol OÜ
tehniline konsultant
Margus Laats
GSM 50 11 324 | m.laats@teiprol.ee

Katuse aluskatted ... 1 (14)

- Hingavad ja mittehingavad aluskatted
- Aluskatete funktsioonid

Katuse aluskatted ... 2 (14)

- Millest on tehtud diffuussed aluskatted?
- Kuidas diffuussed aluskatted toimivad?

Katuse aluskatted ... 3 (14)

Difuussed membraanid – millest nad koosnevad?

Difuusete membraanide valmistamiseks on neli erinevat tehnoloogiat.

Kõige suurema osa difuusete ehituskilede turust moodustavad nn mikropoorsed membraanid, mis on valmistatud kolme erineva tehnoloogiaga.

Need on 2-4 kihilised tooted, millest kõige levinumad variandid on 3 kihilised.

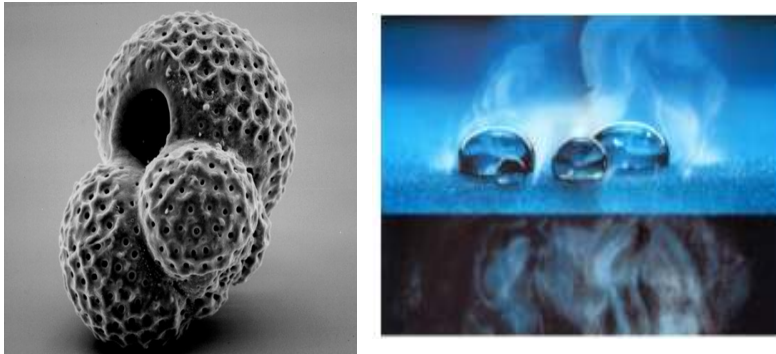
UV stabilized (2%) protective top layer

Microporous film of 30% polypropylene and 70% gypsum powder

Protective bottom layer

Katuse aluskatted ... 4 (14)

Diffuused membraanid – kuidas nad toimivad?

Katuse aluskatted ... 5 (14)

- Millised aluskatte tooted on saadaval Eestis?
- Mille järgi ja kuidas valida aluskatte toodet?

Katuse aluskatted ... 6 (14)

Tehnilised kriteeriumid:

1. sd / DVA
2. Veekindlus
3. Temperatuuritaluvus
4. UV kindlus
5. Venivustugevus
6. Rebenemistugevus
7. Tootjagarantii

Erinõuded ehk riskitegurid (ZVDH):

1. Harilikust väiksem katuse kaldenurk
2. Konstruktsiooni eripärad sh palju liigendusi, eriline kuju, väga pikad sarikad, jne
3. Kui katusealune korrus on eluruumiks
4. Kliimaatilised tingimused (ekstreemsed asukohad, rohke lumega piirkonnad, suure tuulega

Diffuused membraanid. Mis juhtub, kui nad ei tööta!?

Diffuused membraanid.
Mis juhtub, kui nad ei
tööta!?

Diffuused membraanid.
Mis juhtub, kui nad ei
tööta!?

Diffuused membraanid.
Mis juhtub, kui nad ei
tööta!?

Katuse aluskatted ... 7 **(14)**

Aluskatete paigaldus ja tihendamine – vee- ja tuuletihedus 1 (2)

1. Tervena katusele, ilma rebendaukudeta
2. Ülekate tihendamine
3. Ülekate pikkus sõltub katuse kaldest vaid mittediffuusetel katuse aluskatetel - suurema kaldega katusel võib olla väiksem ülekate
4. Naelutuskohtade tihendamine
5. Läbiviikude tihendamine

Katuse aluskatted ... 8 (14)

Ülekatte
tihendamine

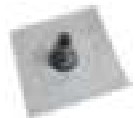
Katuse aluskatted ... 9 (14)

Naelutusaukude
tihendamine

Katuse aluskatted ... 10 (14)

Läbiviikude
tihendamine

Katuse aluskatted ... 11 (14)

**Aluskatete paigaldus ja tihendamine – katuse
tuulutus – 2 (2)**

5. Õige suurusega tuulutusava (mis tekib distantsliistu kõrgusest, tuulutusava kõrgus on seotud katuse kaldega, harja pikkusega, sarika pikkusega, jne)
6. Katuse harjatuulutuse avade pindala versus ventilatsioonitava pindala -
  - et kaitsta soojustusmaterjali ülekuumenemise eest
  - et eemaldada niiskus harjatuulutuse kaudu
  - ... et lasta välja voolata katuse kattmaterjali läbinud veel/lumel (tilgakujulisel niiskusel)
  - ... et tagada katusematerjali pikaajaline kestvus (hästi ventileeritud katusekonstruktsiooni temperatuuri amplituud on väiksem)
  - ... et tagada aluskatte materjali pikaajaline kestvus (hästi ventileeritud katusekonstruktsiooni temperatuuri amplituud on väiksem)

Katuse aluskatted ... 12 (14)

Tootesoovitus 1 (3)

... kui klient soovib parimat või kui tingimused nõuavad parimat

Isocell Omega Monotop

1. Monoliitne funktsionaalne membraan
2. Kõrgdiffuusne sh aktiivdiffuusne
3. Parim veepidavus
4. Suur temperatuuritaluvuse
5. Pikaajaline UV kindlus
6. Väga tugev

Katuse aluskatted ... 13 (14)

Tootesoovitus 2 (3)

... kui klient väga head aga hinnaoptimaalset lahendust

Isocell Omega Light

1. Kõrgdiffuusne
2. Väga hea veepidavus
3. Suur temperatuuritaluvuse
4. Pikaajaline UV kindluse
5. Tugev

Katuse aluskatted ... 14 (14)

Tootesoovitus 3 (3)

... kui klient soovib head aga soodsa hinnaga lahendust

Isocell Omega 120

1. Kõrgdiffuusne
2. Väga hea veepidavus
3. Suur temperatuuritaluvus
4. Hea UV kindlusega
5. Tugev

Tuuletõkked ... 1 (8)

Erinevat tüüpi fassaadilahendused

- Tuulduvad fassaadid
- Fassaadilahenduste liitsüsteemid - SILS

Tuuletõkked ... 2 (8)

Tuulduvad fassaadid

Tuuletõkked ... 3 (8)

Tuuletõkke materjalide funktsioonid

Ehituslike tuuletõkke materjalide põhifunktsiooniks on kaitsta konstruktsiooni (ennekõike aga õhulisi ja hõredaid soojustusmaterjale) tuule, sademete ja muude ilmastikunähtuste eest. Tuuletõkkematerjalid kaitsevad konstruktsiooni/soojustust välismõjude eest.

Tuuletõkke materjalil võib olla ka teisi rolle.

Tuuletõkke (plaat) materjal võib täita ka soojustusmaterjali rolli. Soojustusfunktsiooniga tuuletõkke materjalideks on näiteks mõningad puitkiud- või villapõhised tuuletõkkematerjalid.

Tuuletõkke (plaat) materjal võib täita ka konstruktsiooni (staatilise) tugevdamise rolli.

Tugevustfunktsiooniga tuuletõkke materjalideks on näiteks mõningad puitkiud tuuletõkke plaadid.

Tuuletõkked ... 4 (8)

Tuuletõkke materjalide liigitus

1. Tuuletõkke membraanid / kangad
2. Tuuletõkke plaadid sh
  - 2.1. puitkiudplaadid
  - 2.2. villaplaadid
  - 2.3. tsementkiudplaadid
  - 2.4. kipsplaadid

Tuuletõkked ... 5 (8)

Tuuletõkke materjalide valimine 1 (3)

Valides tuuletõkke materjale, tuleks:

- esmalt analüüsida funktsionaalseid aspekte (eelmine slaid)
- seejärel tuleks analüüsida tuuletõkke paigaldamise ja tihendamise seotud asjaolusid
- seejärel analüüsida hinna ja funktsionaalsuse ning paigalduseks kuluva tööjõukulu suhet

Ehitusfüüsiliselt töötavad tuuletõkke lahendused, peavad olema töötavad paigaldatuna kasutuskohta (mitte vaid laboritingimustes)!

Valdava enamuse (soodsama hinnaga) tuuletõkke plaatmaterjalide horisontaal ja vertikaalvuugid ei ole praktilise kasutamise käigus (eriti hästi) tihendatavad. Kui

Tuuletõkked ... 6 (8)

Tuuletõkke materjalide valimine 2 (3)

Tihendamiseks kasutatavate materjalide kestvus ajas.

Tuuletõkkematerjalile mõjuvad arvestatavalt tugevad välismõjud.

1. Eesti oludes võib välistemperatuur olla ca 70 kraadise erinevusega (nt päikeseliste ilmadega tumedatel fassaadipindadel pluss 40 kraadi ja külmemate ilmadega kuni -30 kraadi). Erineva temperatuuri juures on materjalide soojuspaisumine erinev ja võib tekitada probleeme tuuletõkke materjali kinnitamiseks ja tihendamiseks kasutatavate materjalide kestvusega
2. Õhuniiskuse muutustega kaasnevad materjalide mahu- ja omaduste muutused, mis võivad kaasa tuua probleemseid kohti juba paigaldatud materjalide eesmärgipärasele toimimisele.
3. UV kiirgusel on materjale lagundav mõju.

Tuuletõkked ... 7 (8)

Tuuletõkke materjalide hind 3 (3)

... kui kasutada soojustusmaterjali soojustamiseks ja tuuletõket vaid tuule/sademete tõkkeks (mitte muude funktsioonide täitmiseks), siis on soodsaima hinnaga lahendus tuuletõkke membraan/kangas, mis on lihtsalt paigaldatav, lihtsalt ja kauakestvalt tihendatav/teibitav.

Nt. Isover RKL-31 Facade 30mm (membraaniga kaetud seega teibitav tuuletõkke villaplaat) hind on ca 8,03 eur/m², siis Isocell Omega 120 (tuuletõkkemembraan/tuuletõkke kangas) hind on 1,44 eur/m².

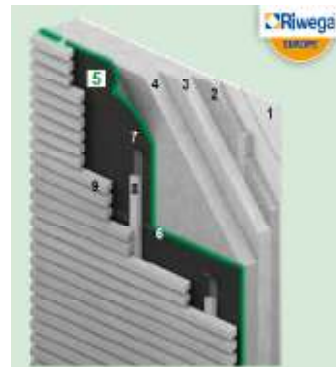
Seega hinnaerinevus on 5,5 korda ehk üks toode on teisest 82% kallim

Tuuletõkked ... 8 (8)

Erilised tuuletõkked

UV kindlad tuuletõkked (musta värvi)

UV kindlad tuuletõkked (RAL värvilised)

Aurutõkked ... 1 (10)

Aurutõkke mõisted

- Aurutõke
- Õhutõke
- Vapour Barrier
- Vapour Control Layers
- Vapour Retarders

Aurutõkked ... 2 (10)

Aurutõkke funktsioonid

1. takistada veeauru sattumist konstruktsiooni sisse
2. takistada konvektiivse õhuvoolu pääsu konstruktsiooni sisse

Ehitusfüüsika ... 1(3)

1. veega seotud probleemid

- ✓ niiskuse ja vee "halvad sõbrad" sh rooste, hallitus, mädanik, vetikad, bakterid, seened, soolad, jne ... (Erki Soekov)
- ✓ niiskuskahjustused sh bioloogiline lagunemine, külmakahjustused, soolakahjustused, keemiline lagunemine, füüsiline lagunemine, määrdumine, suurenev energiakulu, tervisekahjustused

Ehitusfüüsika ... 2(3)

2. vee olekud

A) traditsiooniline tavakäsitlus: vedel, tahke, gaasiline

B) arukale projekteerijale vajalik käsitlusviis:

- survevaba langusvesi/veekile materjalide pindadel ja pinnases
- survevesi (sh surveiline veekile) pindadel, pinnases, materjalides
- kapillaarvesi, kapillaartõusuvesi
- pritsmevesi, paiskvesi
- veeaur ja -udu õhus
- difusiooniniiskus
- sorptsiooniniiskus
- kondeneeruv niiskus, kondenseerunud niiskus – pindadel ja materjalides
- jää erinevad liigid sh lebav massjää, hõre jää, jäätunud kondensniiskus, kukkuv ja rippuv jää, jne
- lume erinevad liigid sh värskel kuiv lumi, värskel märg lumi, tuhklumi, tuisklumi, märg seisev lumi, jäätunud lumi, jne

RIL 107-2012 / Ehitise vee- ja niiskuskaitse juhend (toimetanud Erki Soekov)

Ehitusfüüsika ... 3(3)

3. suhteline niiskus (RH - %) ja absoluutne niiskus ($w - g/m^3$)

- 1 m³ õhku temperatuuril +25 C mahutab maksimaalselt ca 23 gr vett (auru kujul)
- 1 m³ õhku temperatuuril -25 C mahutab maksimaalselt ca 0,5 gr vett (auru kujul)
- st erinevus on 46 kordne ehk -25 C õhus on 98% vähem veeauru kui +25 C juures

4. Veeauru osarõhk

5. Õhurõhk

6. Difusioon

7. Konvektsioon

8. Kapillaarniiskus, kapillaartõus

9. Õhu läbilaskvus

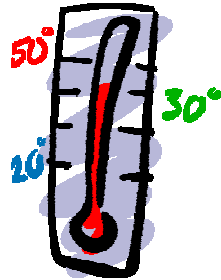
Hingav ... sein, materjal, konstruktsioon

Temperature / Water Vapour

Temperature

+ 30 °C
+ 20 °C
+ 10 °C

0 °C
- 10 °C
- 20 °C

Water Vapour

max. 30,40 g/m³
max. 17,31 g/m³
max. 9,41 g/m³

max. 4,85 g/m³
max. 2,14 g/m³
max. 0,88 g/m³

33

Dew point diagram

Air temp. θ	Dew point temperature θ ¹) in °C at relative humidity of:													
°C	30%	35%	40%	45%	50%	55%	60%	65%	70%	75%	80%	85%	90%	95%
30	10,5	12,9	14,9	16,8	18,4	20,0	21,4	22,7	23,9	25,1	26,2	27,2	28,2	29,1
29	9,7	12,0	14,0	15,9	17,5	19,0	20,4	21,7	23,0	24,1	25,2	26,2	27,2	28,1
28	8,8	11,1	13,1	15,0	16,6	18,1	19,5	20,8	22,0	23,2	24,2	25,2	26,2	27,1
27	8,0	10,2	12,2	14,1	15,7	17,2	18,6	19,9	21,1	22,2	23,3	24,3	25,2	26,1
26	7,1	9,4	11,4	13,2	14,8	16,3	17,6	18,9	20,1	21,2	22,3	23,3	24,2	25,1
25	6,2	8,5	10,5	12,2	13,9	15,3	16,7	18,0	19,1	20,3	21,3	22,3	23,2	24,1
24	5,4	7,5	9,6	11,3	12,9	14,4	15,8	17,0	18,2	19,3	20,3	21,3	22,3	23,1
23	4,5	6,7	8,7	10,4	12,0	13,5	14,8	16,1	17,2	18,3	19,4	20,3	21,3	22,2
22	3,6	5,9	7,8	9,5	11,1	12,5	13,9	15,1	16,3	17,4	18,4	19,4	20,3	21,2
21	2,8	5,0	6,9	8,6	10,2	11,6	12,9	14,2	15,3	16,4	17,4	18,4	19,3	20,2
20	1,9	4,1	6,0	7,7	9,3	10,7	12,0	13,2	14,4	15,4	16,4	17,4	18,3	19,2

34

Aurutõkked ... 3 (10)

Aurutõkke materjalide liigid 1 (2)

A. Liigitamine koostismaterjalide alusel:

- paberid ja papid
- PE kiled
- membraanid

B. Liigitamine tugevuse alusel:

- tugevdatud tooted
- tavatooted (tugevdamata)

Aurutõkked ... 4 (10)

Aurutõkke materjalide liigid 2 (2)

C. Liigitamine veeaurutakistuse alusel:

1. Aurutõkked ehk vapour barriers:

1.1. nende materjalide sd väärtus algab 100 m

2. Aurutõkked ehk vapour control layers:

2.1. vapour control layers with low diffusivity sd 40-100 m

2.2. vapour control layers with medium diffusivity sd 20-40 m

2.3. vapour control layers 2-20 m

Vapour diffusion resistance

Air	$\mu =$	1
ISOCELL cellulose	$\mu =$	1,5
Gypsum plaster board	$\mu =$	8
Wood	$\mu =$	50
OSB Sperrholzplatte	$\mu =$	300
ÖKO-NATUR Vapour Barrier	$\mu =$	26.878
PE-foil	$\mu =$	100.000

37

Water vapour diffusion equivalent air layer thickness

SD-Value = so thick (in meters) has a air layer to be to reach the same vapour diffusion resistance

$$\text{SD-Value[m]} = \mu\text{-Value[]} \times \text{thickness of material [m]}$$

Rule of the thumb:

Sd-Value Inside $\geq$ 6x so high as Sd-Value Outside*

(ég vapour barrier)

(eg roof underlay)

(* counts only if the part is diffusion open on the outside)

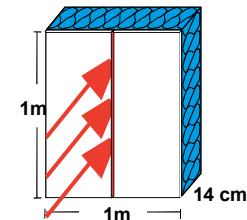
38

Aurutõkked ... 5 (10)

Aurutõkke materjalide valimine

1. Lähtuda tuleb konstruktsiooni ja hoone niiskus- ja soojustehnilistest parameetritest
2. Mida suurem on soojustuskihki paksus seda suurema tähtsusega on õige materjali valik
3. Suure niiskuskoormusega ruumides (märjad ja niisked ruumid sh vannitoad, saunad) tuleb kasutada suurema niiskustakistusega auru/õhutõkke tooteid.
4. Valitavast auru/õhutõkke materjalist on aga veelgi tähtsam paigaldustööde kvaliteet – saatanast on rebendaugud, tihendamata ülekatted, tihendamata läbiviigud, jne – kõik augud, praod ja vuugid peavad saama tihendatud ajas **kestvalt!**

konvektsioon

Konstruktsioon

Sisemine aurutõke
 s_d -väärtus = 30 m
vuuk aurutõkkes
(õhupidavus)

Tingimused:
sisetemperatuur +20° C
välistemperatuur -10° C

Vuugita: **0,5 g vett/m² x 24h**
(difusioon)

1 mm vuugiga: **800 g vett/m² x 24h**
(konvektsioon)

niiskuskoormuse kasv **1600**

Autoriviide: Peeter Lossmann / Tervemaja OÜ / pro clima - Moll
bauökologische Produkte GmbH

Aurutõkked ... 6 (10)

Erinevate aurutõkke lahenduste eelised ja puudused

1. Membraantooted
2. PE kiletooted
3. Pabertooted

Aurutõkked ... 7 (10)

Aurutõkke materjalide paigaldus ja tihendamine 1 (3)

- Klambrid
- Kahepoolne teip
- Ülekatte teip
- Läbiviiguteip
- Krunt / Praimer
- Läbiviigutihendid
- Paigaldustööriistad

Aurutõkked ... 8 (10)

Aurutõkke materjalide paigaldus ja tihendamine 2 (3)

Aurutõkked ... 9 (10)

Aurutõkke materjalide paigaldus ja tihendamine 3 (3)

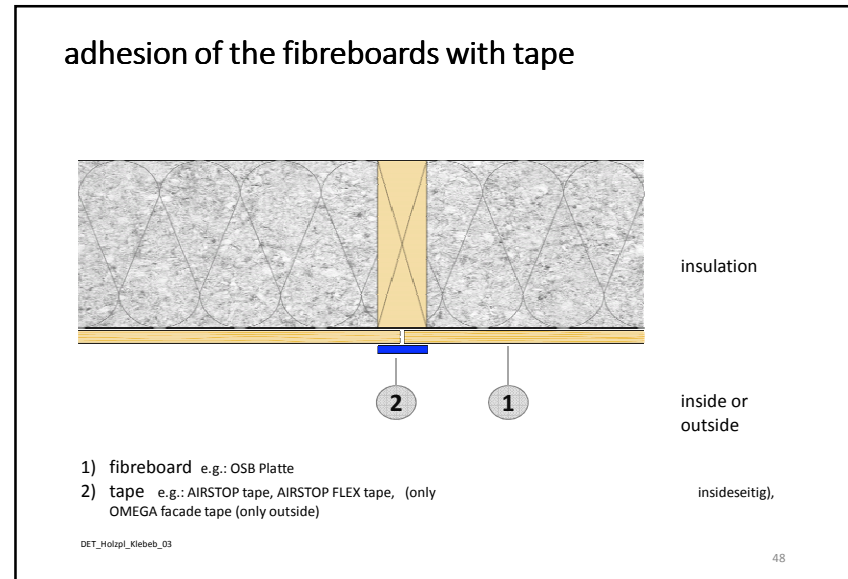
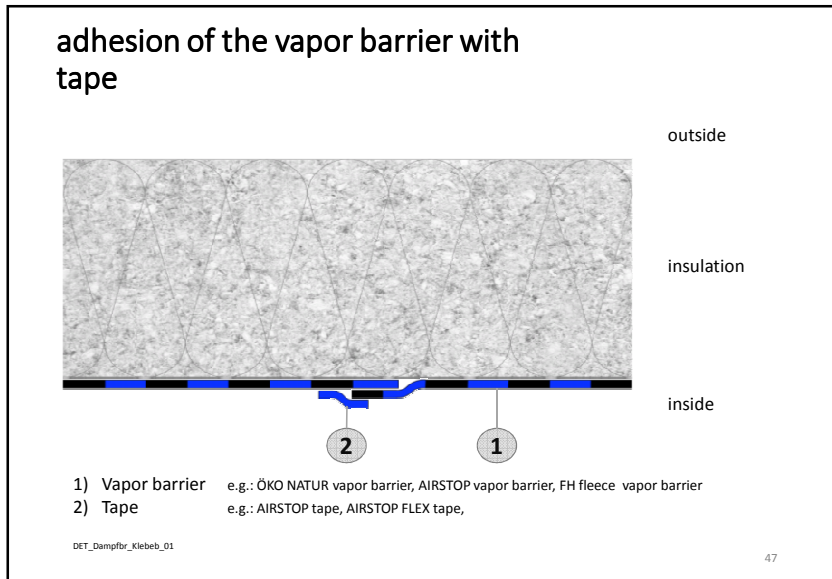

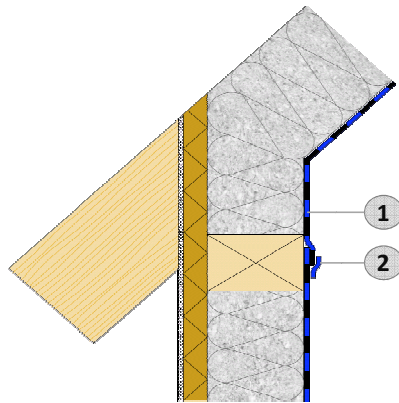
Aurutõkked ... 10 (10)

Aurutõkke lahenduste pikaajalise kestvuse tagamine

1. Valige õige aurutõkke/õhutõkke toode
2. Valige õige tihendustoode
3. Paigaldage õigesti ja ülihoolekalt
4. Teostage paigaldusel järelevalvet
5. Kontrollige õhutihendust nt alarõhutestiga

adhesion of the wall on the roof

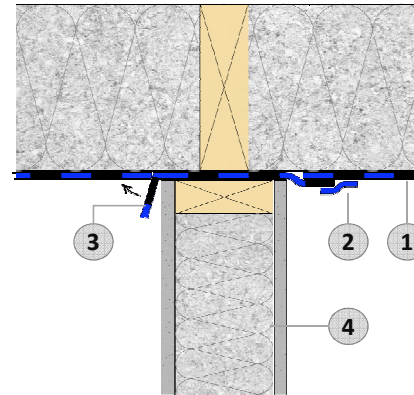

- 1) vapor barrier
e.g.: ÖKO NATUR vapor barrier,
AIRSTOP vapor barrier,
FH fleece vapor barrier
- 2) tape
e.g.: AIRSTOP tape,
AIRSTOP FLEX tape,

DET_Dampfbr_Klebeb_wall Zurroof_07

49

air tight adhesion inside wall on roof

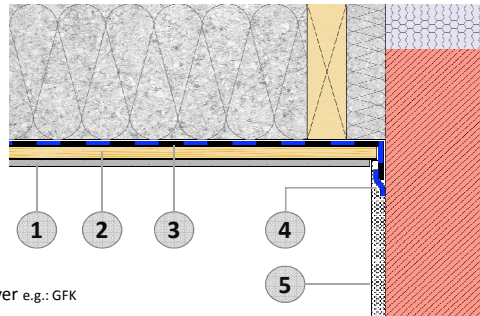

- 1) vapor barrier
e.g.: ÖKO NATUR vapor barrier,
AIRSTOP vapor barrier,
FH fleece vapor barrier
- 2) tape
e.g.: AIRSTOP tape,
AIRSTOP FLEX tape,
- 3) Prepared strip vapor barrier (on both
sides with tape adhesion e.g.: ÖKO
NATUR vapor barrier, AIRSTOP vapor barrier,
FH fleece vapor barrier
- 4) inside wall

DET_Dampfbr_Ueberinside wall_08

50

air tight adhesion of the vapor barrier with brickwall

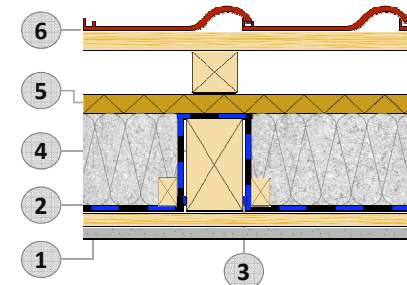

- 1) Inside layer e.g.: GFK
- 2) battens
- 3) vapor barrier e.g.: ÖKO NATUR vapor barrier, AIRSTOP vapor barrier,
FH fleece vapor barrier
- 4) tape e.g.: AIRSTOP FLEX tape, AIRSTOP Plastobond
- 5) plaster

DET_Dampfbr_onMauer_09

51

Vapor barrier on roof-rafter from outside (renovation)

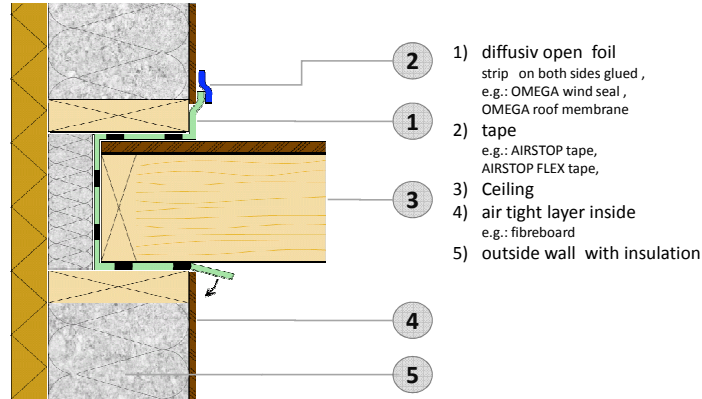

- 1) battens with inside layer e.g.: GFK
Platte
- 2) vapor barrier
e.g.: FH fleece vapor barrier
- 3) sealant
e.g.: AIRSTOP sealant SPRINT
- 4) rafter
- 5) fibreboard
- 6) roof covering on battens

DET_Dampfbr_on rafterSon_10

52

putting the vapor barrier around the ceiling

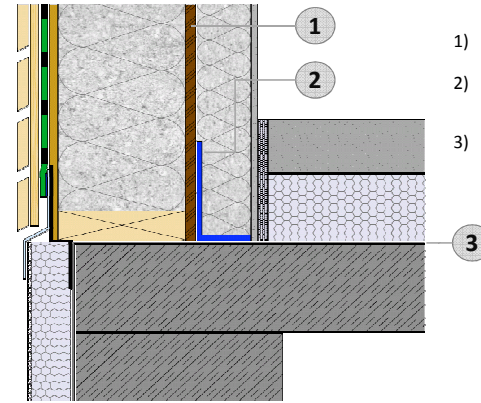

- 2) 1) diffusiv open foil strip on both sides glued, e.g.: OMEGA wind seal, OMEGA roof membrane
- 1) 2) tape e.g.: AIRSTOP tape, AIRSTOP FLEX tape,
- 3) 3) Ceiling
- 4) 4) air tight layer inside e.g.: fibreboard
- 5) 5) outside wall with insulation

DET_Dampfbr_umZwischendecke_12

53

air tight connection of a wood-frame wall on the ceiling

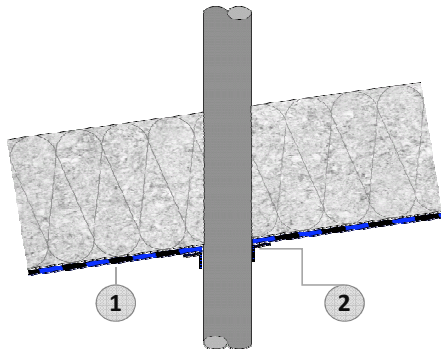

- 1) 1) air tight layer outside wall e.g.: fibreboard
- 2) 2) tape e.g.: AIRSTOP Bitumenkautschukbond, OMEGA Dichtbond
- 3) 3) sealant e.g.: Bitumen membrane

DET_Dampfbr_Holz wall onMassDecke_14.2

54

air tight connection of a penetration

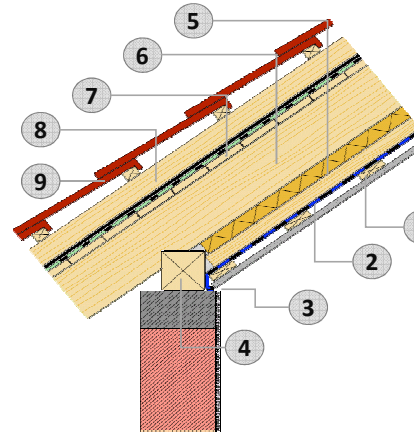

- 1) 1) vapor barrier e.g.: ÖKO NATUR vapor barrier, AIRSTOP vapor barrier, FH fleece vapor barrier
- 2) 2) Dehnbares tape e.g.: BUTYL Dehnflex oof the glued e AIRSTOP Rohrcollar

DET_Dampfbr_penetration_15

55

Roof connection to air tight layer on wall

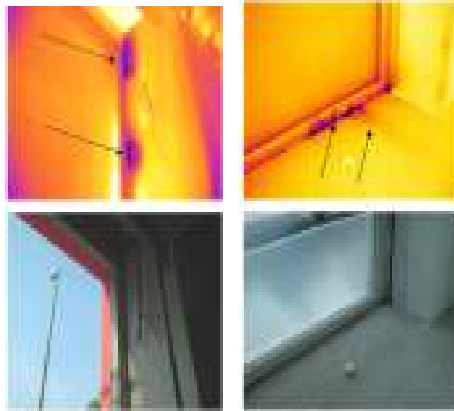
- 1) 1) battens with inside layer e.g.: plasterboard
- 2) 2) vapor barrier e.g.: ÖKO NATUR vapor barrier, AIRSTOP vapor barrier, FH fleece vapor barrier
- 3) 3) Sealant adhesion of the vapor barrier with wall e.g.: AIRSTOP sealant Sprint
- 4) 4) roof beam
- 5) 5) fibreboard und battens
- 6) 6) rafter with insulation e.g.: Isocell cellulose
- 7) 7) battens with roof membrane above e.g.: OMEGA roof membrane en
- 8) 8) counter battens with nail-seal tape beneath e.g.: OMEGA nail-seal tape, OMEGA nail-seal tapeDSK
- 9) 9) roof brick on battens

DET_roofon_b_ZwSparDaemUeberHolzverkl_c2

56

Akende tihendamine ... 1 ( )

1. Miks on vaja akende paigaldusvuuke tihendada?

Akende tihendamine ... 1 ( )

1. Kas tihendada seest või väljast või mõlemalt poolt?

Akende tihendamine ... 1 ( )

Akende tihendamine ... 1 ( )

3. sõnumit

- Standard line
  - Expert line
  - Professional line
1. Meie teemaks on õhu- ja tuuletihedus
  2. Meie tootevalikus on 3 hinna/kvaliteedi gruppi
  3. Meie nõuanded on tasuta

Rõõm oli kohtuda!

Margus Laats
m.laats@teiprol.ee
GSM 50 11 324

www.teiprol.ee